

Αξιότιμη Κα Υπουργέ,

Στο πλαίσιο της διαβούλευσης για την ψήφιση του σχεδίου νόμου Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1564 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Σεπτεμβρίου 2017 σχετικά με ορισμένες επιτρεπόμενες χρήσεις ορισμένων προστατευόμενων έργων κ.λ.π.» κατ' αρχάς επισημαίνουμε ότι η προβλεπόμενη διάταξη επιχειρεί ένα εξισορροπημένο πλαίσιο διευκόλυνσης της πρόσβασης των έντυπο-ανάπηρων στα έργα συγγραφέων/δημιουργών που εκδίδουμε.

Διαβάσαμε, ωστόσο, και τις απόψεις των εκπροσώπων της Ομοσπονδίας Τυφλών και άλλων που υποστηρίζουν ότι το νομοσχέδιο είναι αναχρονιστικό επειδή προβλέπει αμοιβή στους πνευματικούς δημιουργούς, την οποία μάλιστα ΔΕΝ καταβάλλουν οι ίδιοι οι έντυπο-ανάπηροι. Είναι επιεικώς απαράδεκτο να θεωρείται αναχρονιστική η καταβολή αμοιβής στον πνευματικό δημιουργό γι' αυτές τις χρήσεις καθώς μια τέτοια άποψη ξεπερνά κάθε όριο υποκειμενισμού και στρέβλωσης της πραγματικότητας.

Δεν κατανοούμε το σκεπτικό υπό το οποίο οι έντυπο-ανάπηροι επιδιώκουν και αποδέχονται να αντιμετωπίζονται από το Κράτος ως πολίτες Β' κατηγορίας. Το Κράτος υποχρεούται εκ του Νόμου και του Συντάγματος να παράσχει δωρεάν συγγράμματα σε ΟΛΟΥΣ τους δικαιούχους φοιτητές και να εξοπλίζει τις δημόσιες βιβλιοθήκες με εκπαιδευτικό και ψυχαγωγικό υλικό για όλους τους πολίτες. Για ποιο λόγο να εξαιρούνται οι έντυπο-ανάπηροι από αυτήν την υποχρέωση του Κράτους; Για ποιο λόγο οι έντυπο-ανάπηροι καλούνται και επιδιώκουν (μέσω δημόσιων και ιδιωτικών φορέων) να επιλέξουν είτε τη φιλανθρωπία συγγραφέων/δημιουργών, εκδοτών, είτε να οδηγούνται, (ή να τους κατευθύνουν), έμμεσα σε προσπορισμό ξένου περιουσιακού στοιχείου (καταπάτηση πνευματικών, ηθικών και συγγενικών δικαιωμάτων);

Η επιχειρηματολογία που έχει αναπτυχθεί από τους ενδιαφερόμενους φαίνεται να περιφρονεί το βιβλίο (παρότι διεκδικεί μαχητικά την δωρεάν παραχώρησή του) και να το θεωρεί άνευ αξίας (ως άυλο, προϊόν διανοητικής εργασίας) και ότι αυτονοήτως θα μπορούσε να διαμοιραστεί άνευ τιμήματος.

Και, ναι μεν έχει υιοθετηθεί η υπό συζήτηση Ευρωπαϊκή οδηγία από κάποιες χώρες, (όχι όλες), χωρίς την εύλογη αμοιβή συγγραφέων/δημιουργών/εκδοτών, αποκρύπτεται όμως εσκεμμένα, η πρακτική που προηγείται και ακολουθείται σε αυτές τις χώρες, όπου εφαρμόζονται αθροιστικά τα κάτωθι:

Α) αγορά ικανού αριθμού αντιτύπων, από χιλιάδες βιβλιοθήκες, όλων των τίτλων που κυκλοφορούν ετησίως από όλους τους τοπικούς Εκδότες,

Β) γνωστοποίηση στους κατόχους των πνευματικών, ηθικών και συγγενικών δικαιωμάτων (Εκδοτών Δημιουργών), του αριθμού ανά περίπτωση των έντυπο-ανάπηρων δικαιούχων τον ακριβή τρόπο μετατροπής κάθε βιβλίου, σε ποιά μορφή εξυπηρέτησης έντυπο-ανάπηρων και την χρήση του.

Γ) ύπαρξη ειδικών εξαρτημάτων Η/Υ και κατάλληλων λογισμικών (Hardware και Software) καθώς και συνεχή (μηνιαία) ενημέρωση των λογισμικών για την διασφάλιση και προστασία του εκάστοτε έργου σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή. Επίσης υφίσταται νομική υποστήριξη και κάλυψη των συγγραφέων/δημιουργών/εκδοτών στην περίπτωση παραβίασης των πνευματικών, ηθικών και συγγενικών δικαιωμάτων τους.

Δ) ύπαρξη και ΕΦΑΡΜΟΓΗ αυστηρού πλαισίου νομοθεσίας, περί προστασίας πνευματικών δικαιωμάτων, το οποίο δεν επιτρέπει την ύπαρξη παραβάσεων.

Επομένως, πρώτα θα πρέπει να ακολουθηθούν οι διεθνείς πρακτικές και να συμμορφωθούν με τα αυτονόητα όλοι οι φορείς που εμπλέκονται με την συγκεκριμένη διαδικασία και σε δεύτερο χρόνο να αποδεχθούμε την δωρεάν διάθεση των έργων των δημιουργών.

Είναι ανήκουστο και ντροπιαστικό να κατασκευάζεται ένας "πόλεμος" -από διάφορα κέντρα-, μεταξύ έντυπο-ανάπηρων και συγγραφέων/ δημιουργών/ εκδοτών, τη στιγμή που πρέπει όλοι με κάθε τρόπο να συνδράμουμε τους έντυπο-ανάπηρους, στη διεκδίκηση για δίκαιη και ισότιμη αντιμετώπισή τους από το Κράτος. Διαφορετικά, συγγραφείς/δημιουργοί/εκδότες και φορείς των ενδιαφερομένων γινόμαστε μέτοχοι μιας υποκινούμενης "σύρραξης" που μόνο στόχο έχει από τη μία πλευρά τον κοινωνικό αυτοματισμό και από την άλλη τον επί της ουσίας κοινωνικό αποκλεισμό αυτών που αντιμετωπίζονται ως πολίτες Β' κατηγορίας.

Εάν ευοδωθεί ο υποκινούμενος κοινωνικός αυτοματισμός στο χώρο της Παιδείας και του βιβλίου, ας αναρωτηθούμε ποιο θα είναι το επόμενο στάδιο;

Έντυπο-ανάπηροι και συγγραφείς/δημιουργοί/εκδότες βρίσκονται στην ίδια όχθη του ποταμού – δεν είναι αντίπαλοι.

Οι συγγραφείς/δημιουργοί/εκδότες –οι μόνοι πλέον θεματοφύλακες της πνευματικής δημιουργίας (χωρίς την οποία δεν θα ήταν εφικτή η μεταφορά της Ελληνικής Γλώσσας, του Πολιτισμού και της Παιδείας μας, στις μελλοντικές γενιές)– βρίσκονται στο στόχαστρο πολλών θεσμικών οργάνων του Κράτους με κατευθυνόμενες επιθέσεις, χωρίς ουδέποτε να αναφέρεται η συμβολή τους ΚΑΙ μέσω της δημόσιας επένδυσης στην εκπαίδευση. Ιδίως τη δεκαετία της κρίσης, συγγραφείς/δημιουργοί/εκδότες έβαλαν πλάτη όσο λίγοι, ακόμα και πιο εύρωστοι κλάδοι, αντιμετωπίζοντας την κατάρρευση της λιανικής αγοράς του βιβλίου, αποδέχθηκαν υποτιμολόγηση των βιβλίων τους από το Κράτος και απορρόφησαν πληθώρα φορολογικών βαρών, γεγονός που μπορεί να επιβεβαιωθεί από τους ίδιους τους κρατικούς φορείς, παρά ταύτα εξακολούθησαν να παράσχουν ποιοτικά συγγράμματα Ελλήνων και αλλοδαπών

συγγραφέων-δημιουργών εγνωσμένου κύρους. Είναι γνωστό ότι πάνω από 260.000 φοιτητές των Ελληνικών Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων λαμβάνουν ετησίως πάνω από 2.250.000 αντίτυπα συγγραμμάτων με μέση τιμή λιγότερο από 20 Ευρώ έκαστο.

Επιτέλους, ας σταματήσει ο λαϊκισμός και η δημιουργία εντυπώσεων, που μόνο στόχο έχουν την κάλυψη χρηματοδοτήσεων κρατικών φορέων, μέσω ΕΣΠΑ και Εθνικών πόρων, με πρόσχημα την κοινωνική ευαισθησία και την κάλυψη αναγκών των έντυπο-ανάπηρων, φοιτητών, σπουδαστών και ευρύτερα χρηστών.

Έως τη στιγμή που προέκυψαν τα Ευρωπαϊκά και τα Εθνικά κονδύλια, τα οποία εκμεταλλεύονται οι Πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες και άλλοι «αρμόδιοι φορείς», κανείς δεν ενδιαφερόταν για τους έντυπο-ανάπηρους φοιτητές και μη.

Μόνον οι συγγραφείς/δημιουργοί/εκδότες ήταν αυτοί που ΑΠΟΔΕΔΕΙΓΜΕΝΑ προσέφεραν, εδώ και δεκαετίες, -πάντα δωρεάν- τα βιβλία τους στη μορφή που επιθυμούσε κάθε ένας έντυπο-ανάπηρος φοιτητής που τους απευθυνόταν, και στήριζαν ευρύτερα την εκπαίδευση των αναξιοπαθούντων συμπολιτών μας, ανεξαρτήτως έντυπο-αναπηρίας ή όχι.

Ως εκδότες έχουμε την τεχνογνωσία, την ευαισθησία, αλλά και την επαγγελματική δεοντολογία να προστατεύουμε το διανοητικό υλικό των συγγραφέων/δημιουργών με κατάλληλα λογισμικά και άλλα μέσα, επενδύοντας ίδια κεφάλαια προς τούτο, κάτι το οποίο δεν απασχολεί τους υφιστάμενους κρατικούς και φορείς.

Η εύλογη αμοιβή δεν είναι λόγος αντίδρασης των διαφόρων εμπλεκόμενων φορέων που διαχειρίζονται εκατομμύρια Ευρώ, τόσο από τακτικούς προϋπολογισμούς όσο και από Ευρωπαϊκές επιδοτήσεις, για τη λειτουργία τους. Η εύλογη αμοιβή είναι υποχρέωσή τους προς τον δημιουργό προκειμένου να συνεχίσει να δημιουργεί, πόσο μάλλον όταν καταβάλλονται από Εθνικά και Ευρωπαϊκά κονδύλια δεκάδων εκατομμυρίων Ευρώ ετησίως προς τις Βιβλιοθήκες και άλλους φορείς για να ανανεώσουν π.χ., τις συνδρομές στα περιοδικά που διαχειρίζονται. Θα πρέπει να κατανοήσουν όλοι οι εμπλεκόμενοι, ότι χωρίς αξιόλογους δημιουργούς δεν θα υφίσταται ούτε εκπαίδευση ούτε Βιβλιοθήκες.

Και σίγουρα η εύλογη αμοιβή δεν θα πρέπει να περιορίζεται στο ύψος της ελάχιστης ή συμβολικής, σε περιπτώσεις επιδοτούμενων δράσεων.

Πώς γίνεται οι υπέρμαχοι φορείς της επιχειρηματολογίας περί κατάργησης της διάταξης για εύλογη αμοιβή να θεωρούν εύλογη τη δική τους αμοιβή συμμετέχοντας σε Ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά προγράμματα, πατώντας επάνω στον διανοητικό κόπο συγγραφέων/δημιουργών και στην πνευματική και

οικονομική επένδυση των εκδοτών -όπως π.χ. συνέβη και με μέρος της Ευρωπαϊκής χρηματοδότησης εκατοντάδων χιλιάδων Ευρώ, από το επιχειρησιακό πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2014-2020 ΠΑ), από πληθώρα Βιβλιοθηκών Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων και άλλων φορέων.

Είναι γνωστό ότι Έλληνες συγγραφείς/δημιουργοί, εκδότες/διαχειριστές πνευματικών δικαιωμάτων ακόμη και αλλοδαπών συγγραφέων, διαχρονικά υποστηρίζουν εμπράκτως τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε δημοσιευμένα έργα, ατόμων με πρόβλημα ανάγνωσης εντύπων, καθώς ουδέποτε έχουν αρνηθεί την άδειά τους για την προσαρμογή του διανοητικού πρωτότυπου υλικού τους, σε μορφότυπο που καθιστά εφικτή την πρόσβαση σε έντυπο-ανάπηρα άτομα. Αυτό το γεγονός κάποιои, παραδόξως, το λησμονούν εσκεμμένα και φθάνουν μάλιστα στο ακραίο σημείο να αναφέρουν και να θεωρούν ότι οι εκδότες αποκομίζουν μεγάλα κέρδη, ενώ, αφενός αναφερόμαστε σε ιδιωτικές, στην πλειοψηφία τους οικογενειακές επιχειρήσεις, αφετέρου και κυρίως, όλοι γνωρίζουν πολύ καλά, την πολύ δύσκολη οικονομική κατάσταση που βιώνει εδώ και χρόνια ο εκδοτικός και συγγραφικός κλάδος, αλλά και όλοι οι εμπλεκόμενοι δημιουργοί. Φαίνεται ότι τα «τεράστια, ασύλληπτα κέρδη» που αποκομίζουν όλοι οι παραπάνω δεν στάθηκαν ικανά να αποτρέψουν τη δραματική μείωση της εκδοτικής παραγωγής, την υπαγωγή σε πτωχευτικούς νόμους, όπως και το οριστικό κλείσιμο δεκάδων εμβληματικών εκδοτικών οίκων και βιβλιοπωλείων, αλλά και την εξαφάνιση βραβευμένων και φημισμένων ατελιέ γραφιστών και εικαστικών δημιουργών.

Έκπληκτοι διαπιστώνουμε ότι κάποιои δεν αντιλαμβάνονται, ή δεν θέλουν να αντιληφθούν, ότι με το νομοσχέδιο αυτό, το κράτος έρχεται στην ουσία να τους βοηθήσει οικονομικά και όχι να αναγκάζεται να το πράξει ο αποδυναμωμένος οικονομικά ιδιώτης. Διεκδικώντας να μην υπάρχει υποχρέωση καταβολής από το Κράτος εύλογης αμοιβής, οι εκπρόσωποι των έντυπο-ανάπηρων και οι βιβλιοθήκες διεκδικούν να ασκείται κοινωνική πολιτική στις πλάτες των εκδοτών/συγγραφέων/δημιουργών. Αυτό όχι μόνο δεν το αντιλαμβάνονται, αλλά και προχωρούν περαιτέρω ζητώντας, πέρα από κάθε λογική, από την Υπουργό να υποχρεωθούν οι εκδότες και οι συγγραφείς/δημιουργοί να παράσχουν άνω του 10% αντίγραφα των βιβλίων του καταλόγου τους! (εκτός των σχολικών βιβλίων και πανεπιστημιακών συγγραμμάτων τους που ΗΔΗ υποχρεώνονται να παρέχουν). Το επιπλέον αυτό ποσοστό από τους μη εκπαιδευτικούς τίτλους, ζητούν να το παράσχουν δωρεάν σε ψηφιακή μορφή οι εκδότες -με την ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ σύμφωνη γνώμη των συγγραφέων δημιουργών που σε πολλές περιπτώσεις είναι αλλοδαποί Εκδότες και αλλοδαποί Συγγραφείς-, προς τους επωφελούμενους φορείς. Θεωρούμε επιβεβλημένη την κατάργηση αυτής της τιμωρητικής διάταξης του νομοσχεδίου για παροχή άνω του 10% για όλα τα βιβλία (πανεπιστημιακά και μη), διότι πρόκειται για μία υπερβολική και μη ορθολογική, κατασκευασμένη υποχρέωση που αγνοεί τη διεθνή εμπειρία, αφού δεν συνδέεται με κανέναν τρόπο με τις ανάγκες συγκεκριμένων έντυπο-ανάπηρων δικαιούχων, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στον επωφελούμενο φορέα, ενώ παράλληλα «θεσμοθετεί από την πίσω πόρτα» την παράνομη περαιτέρω αναπαραγωγή. Εφόσον υιοθετηθούν οι παραλογισμοί,

οι μεν συγγραφείς /δημιουργοί/εκδότες δεν θα έχουν πλέον κίνητρο δημιουργίας και επένδυσης, οι δε αναγνώστες, έντυπο-ανάπηροι και μη, σύντομα θα βρεθούν χωρίς υλικό προς ανάγνωση και χωρίς, πλέον, αντικείμενο διεκδίκησης για δωρεάν παροχή.

Κυρία Υπουργέ,

Δεν πρέπει να υπαναχωρήσει η Πολιτεία και να αποσύρει τη διάταξη που θεσπίζει εύλογη αμοιβή. Διαφορετικά, θα προκληθούν εντελώς άδικα, σοβαρά και πολυδάπανα προβλήματα στους εκδότες και στους συγγραφείς, εφόσον θα απειλούνται ακόμη περισσότερο τα δικαιώματά τους από την παράνομη αναπαραγωγή και από την απώλεια του δικαιώματος της αμοιβής τους.

Προτείνουμε τις παρακάτω βελτιώσεις-προσθήκες:

Α) να θεσμοθετηθούν οι πρακτικές για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας που εφαρμόζονται διεθνώς, όπως σας περιγράψαμε ανωτέρω.

Β) να παραληφθεί από το νομοσχέδιο η υποχρέωση των Εκδοτών να παρέχουν όλα τα πανεπιστημιακά συγγράμματα που εκδίδουν, όλη η διαδικασία να κινείται με βάση τη διεθνή εμπειρία, δηλαδή τις συγκεκριμένες ανάγκες κάθε εκπαιδευτικού Ιδρύματος, το οποίο αυτονόητα να υποχρεούται να τηρεί λίστα με τους πιστοποιημένους έντυπο-ανάπηρους φοιτητές του, αναφέροντας και ποια συγγράμματα χρησιμοποιούν, σε ποιο μάθημα, σε ποιο εξάμηνο, με ποιον διδάσκοντα.

Γ) να προβλεφθεί η δημιουργία ενός εξειδικευμένου φορέα υπό την εποπτεία του Ο.Π.Ι. (Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας), όπως συμβαίνει σχεδόν σε όλες τις χώρες, ο οποίος θα αναλάβει σε Εθνικό δίκτυο τη δράση μετατροπής και διαχείρισης των αρχείων pdf σε οποιαδήποτε μορφή αναγκαία για την εκπαίδευση των έντυπο-αναπήρων, έτσι ώστε να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα τεχνολογικά «μέτρα» για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας και να είναι υπόλογος για οποιαδήποτε παραβίαση. Με το συγκεκριμένο μέτρο θα γίνει οικονομία κλίμακας όσον αφορά στα εργαλεία (εξαρτημάτων Η/Υ Hardware και λογισμικό Software), ακόμα και στο μισθολογικό κόστος, που επιβάλλονται για την προστασία των αρχείων, καθώς δεν θα είναι απαραίτητη η πολλαπλή προμήθεια και η συνεχής αναβάθμισή τους ανά Ίδρυμα και ανά φορέα.

Δ) να υπάρχει ρητή πρόβλεψη για συμμετοχή των Εκδοτών στην υλοποίηση της προτεινόμενης διαδικασίας και στον περαιτέρω έλεγχο της σωστής λειτουργίας της. Να πραγματοποιείται η νόμιμη ενημέρωση συγγραφέων/δημιουργών/εκδοτών διαμέσου του Σωματείου τους σχετικά με τη μορφή στην οποία θα γίνει η μετατροπή του έργου τους, για ποια χρήση και από ποιούς.

Ε) να προβλεφθεί ότι σε περιπτώσεις επιδοτούμενων δράσεων οι αμοιβή δεν θα πρέπει να περιορίζεται στο ύψος της ελάχιστης ή συμβολικής.

Ζ) να προβλεφθεί ξεκάθαρα η εξαίρεση από την συγκεκριμένη δράση συγγραμμάτων τα οποία είναι μεταφράσεις από ξενόγλωσσα συγγράμματα, από αλλοδαπούς συγγραφείς, ιδιοκτησίας αλλοδαπών Εκδοτικών οίκων. Σας αναφέρουμε και θα πρέπει να λάβετε υπόψιν σας ότι σε πολλές περιπτώσεις, ιδιαίτερα στις ακαδημαϊκές-επιστημονικές εκδόσεις, τα συγγράμματα είναι στη πλειοψηφία τους, (άνω του 80%), μεταφράσεις από ξενόγλωσσα συγγράμματα, αλλοδαπών συγγραφέων και εκδοτών. Οι Έλληνες εκδότες έχουν δεσμευθεί με συμβάσεις και ρήτρες να εκδίδουν και να διαχειρίζονται εμπορικά, μόνο την έντυπη μορφή του συγγράμματος το οποίο αναλαμβάνουν να εκδώσουν στην Ελληνική Γλώσσα. Σε καμία περίπτωση δεν έχουν δικαίωμα να παραδίδουν την ηλεκτρονική μορφή των συγκεκριμένων συγγραμμάτων σε οποιονδήποτε, ούτε καν να το διαχειριστούν εμπορικά. Σε αντίθετη περίπτωση θα αναγκαστούν να συρθούν σε δικαστικές διαμάχες με τους αλλοδαπούς εκδότες, με δεδομένα αρνητικά αποτελέσματα, εις βάρος της συνεργασίας τους και κατ'επέκταση της εκδοτικής τους δραστηριότητας.

Ελπίζουμε οι προτάσεις μας να συμβάλουν στην ενημέρωσή σας για την σωστή εφαρμογή του νέου νομοθετήματος.

Σας Ευχαριστούμε

Μετά τιμής,

Για το Σ.Ε.Ε.ΒΙ

Σύλλογο Εκδοτών Επιστημονικών Βιβλίων

Γεώργιος Πασχαλίδης

Πρόεδρος Δ.Σ.